

नेपाल राजपत्र

भाग १

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २६] काठमाडौं, असार १० गते २०३३ साल [अतिरिक्ताङ्क ८

राष्ट्रिय पञ्चायत सचिवालयको

सूचना

श्री ५ महाराजाधिराजबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सत्ताईसौं अधिवेशनलाई २०३३ साल आषाढ १० गते रोज ४ का दिन बक्सेको सम्बोधन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

शाही-सम्बोधन

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरूदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाह देव देवानाम सदा समरविजयिनाम् । ११९

राष्ट्रिय पञ्चायतका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू,

नेपाल र नेपाली मातृको कल्याण र सर्वतोमुखी विकासको पवित्र उद्देश्य लिई हुर्कंदै आएको निर्दलीय प्रजातान्त्रिक पञ्चायती व्यवस्थाले छोटो अवधिमा नै राष्ट्रिय जीवनका विभिन्न पक्षहरूमा प्राप्त गर्दैआएका उपलब्धिहरू सबैको सामू स्पष्ट छन् । यसरी नेपाली माटोमा फल्दैफुल्दै आएको यस व्यवस्थाले बढी गतिशील तथा जनसहभागी तुल्याई देशविकासको पुनीत कार्यमा समस्त राष्ट्रिय शक्तिको समुचित परिचालन गर्ने हालै संविधानमा समयानुकूल सुधार हुनगएको हो । राजनैतिक नाराबाजी र कोरा सिद्धान्तमा मात्र समय खेर फाल्नु-भन्दा आर्थिक एवं सामाजिक क्रान्तिको माध्यमद्वारा एक स्वस्थ तथा अनुशासित राजनैतिक वातावरण सिर्जना गर्नु आजको आवश्यकता हो । यस्तो मूलभूत प्रयासबाट नै यस राष्ट्रको उत्थानमा बढी टेवा मिल्न जानेछ भन्ने कुरा संविधानको दोस्रो संशोधनको पक्षमा भएको व्यापक समर्थन र जन-अभिव्यक्तिबाट स्पष्ट हुनआएको छ । यही कुरालाई ध्यानमा राखी देशविकास तथा व्यवस्थाको संवर्द्धनका लागि मेरो सरकारले ठोस नीतिको आधारमा लागू गर्ने विभिन्न कार्यक्रमहरूमा समस्त देशवासीहरूको सक्रिय सहयोग उपलब्ध भई नै रहने कुरामा हामीले विश्वास लिएका छौं ।

हाम्रो जस्तो देशमा विकास नै सबैभन्दा ठूलो चुनौती भएकोले आज देशमा राजनीति विकासकै लागि हुनुपर्ने कुरामा हामीले जोड दिँदै आएका छौं । राष्ट्रिय जनशक्तिलाई संकीर्ण राजनैतिक गूटबन्दीमा ढाल्ने प्रवृत्ति विकासको निम्ति बाधक हो भन्ने कुरा हाम्रो इतिहास र अनुभवबाट स्पष्ट भइसकेको छ । हाम्रो विकासमूलक राजनीतिलाई पनि व्यवहारिक क्षेत्रमा उतारी त्यही अनुसारको आचरण, मनोभावना र दृष्टिकोणमा परिवर्तन ल्याउनु परेको छ । यसका लागि पञ्चहरूलाई बढी सक्रिय, अनुशासित र चरित्रवान् बनाई यस व्यवस्थालाई विकसित गर्दै लैजान गाउँफर्क राष्ट्रिय अभियान निरन्तर सक्रिय भइरहनु आवश्यक छ । देशमा विद्यमान साधनहरूलाई योजनाबद्ध तरिकाले परिचालन गर्नको लागि विभिन्न परियोजनाहरूलाई अनुशासित एवं प्रभावकारी ढङ्गबाट कार्यान्वयन गर्दै लैजानु आधिकारिकता हुने प्रक्रियाको रूपमा आवश्यक छ ।

दिनु आवश्यक छ । यस अनुरूप नै सरकारी तथा निजी क्षेत्रमा पनि आवश्यकता-भन्दा बढी खर्च गर्ने प्रवृत्तिलाई हटाउनु परेको छ । देशको जनशक्ति, जलस्रोत, वन-सम्पदा कृषि जस्ता प्रमुख साधनहरूको सदुपयोग गर्नका लागि प्राथमिकता-क्रम निर्धारण गरी कम समयमा बढी विकास गर्ने वातावरणको सिर्जना गर्नु पनि नितान्त जरूरी हुनआएको छ ।

देशको प्रशासनयन्त्र बढी सुसंगठित, सक्षम र विकासमूलक नभएमा कुनै पनि योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रभावकारी तवरले कार्यान्वयन हुन नसक्ने हुँदा गत साल गठित प्रशासन सुधार आयोगले पेश गर्ने प्रतिवेदनमा आधारित सुझाव एवं सिफारिशहरूलाई मेरो सरकारले क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लैजानेछ । यसै संन्दर्भमा प्रशासनमा गतिशीलता ल्याउन मेरो सरकारले प्रशासकीय तथा आर्थिक क्षेत्रमा हालसालै तत्कालीन कार्यक्रमहरू लागू गरेको कुरा पनि सबैलाई थाहा भएकै हो । विगत वर्षहरूमा देखापरेका आर्थिक समस्याहरूलाई ध्यानमा राखी कर्मचारीहरूको सुविधातर्फ केही सहूलियत बढाउनु पर्ने कुरा मेरो सरकारले महसूस गरेको छ । विद्यमान आर्थिक स्थिति र वित्तीय साधनलाई हेरी मेरो सरकारले कर्मचारीको तलब र अरू पारिश्रमिकमा केही वृद्धि गर्नेछ ।

स-साना किसान तथा व्यवसायीहरूको हितलाई ध्यानमा राखी ग्रामीण विकासको विभिन्न संस्थागत व्यवस्थासम्बन्धी बहुउद्देश्यीय कार्यक्रमलाई साझा संस्थाको माध्यमबाट प्रत्येक किसानलाई विस्तृत सेवा उपलब्ध गराउने दिशातर्फ मेरो सरकार कटिबद्ध रहेको छ ।

राष्ट्रिय आयको दुई तिहाई भाग र सम्पूर्ण वैदेशिक निर्यातको तीन चौथाईभन्दा बढी भाग ओगटेको कृषिक्षेत्रले हाम्रो जस्तो अर्थ व्यवस्थामा सर्वोपरि प्राथमिकता पाउनु स्वाभाविकै हो । यस क्षेत्रको द्रुततर विकासको लागि कृषि-सामग्री, कृषिकृषण, सिचाइ, प्राविधिक एवं बैंकिंग सेवाहरू सुलभ तरीकाले प्राप्त गराउन मेरो सरकार प्रयत्नशील रहेको छ । यसै क्रममा उपेक्षित ग्रामीण जीवनस्तरलाई उठाउन भूमिसुधार कार्यक्रमलाई समयानुकूल बनाउँदै लैजानेछ । साथै साधारण नदीनालाको उपयोगको अतिरिक्त टार सिचाइ तथा भूमिगत जलस्रोतको उपयोगमा पनि विशेष ध्यान दिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ मात्र लागु हुनेछ।

राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको विकासलाई ध्यानमा राखी देशमा मुद्रा प्रदाय तथा मूल्य स्थितिलाई उचित सीमामा राख्न र सरकारी एवं गैरसरकारी क्षेत्रमा गरिने उपयुक्त लगानीबाट मनासिव माफिकको प्रतिफल प्राप्त गरी जनसाधारणलाई बढी सेवा उपलब्ध गराउन मेरो सरकारले अनुकूल मौद्रिक एवं वित्तीय नीति अपनाउनेछ। साथै, आन्तरिक साधनलाई बढी परिचालन गरी विभिन्न स्रोतहरूबाट बढी मात्रामा राजस्व आर्जन गर्न समुचित कदम चाल्नेछ।

हाम्रो प्रकृतिले दिएको मुख्य साधनको रूपमा रहेको जलस्रोतलाई राष्ट्रिय अर्थव्यवस्थाको दरो आधार हुने गरी विद्युत्, खानेपानी तथा सिचाई र मत्स्यपालन तथा बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरूको तर्जुमा र सफल कार्यान्वयनमा मेरो सरकार सधैं सजग रहेको छ। वर्षेनी जनधनमा क्षति पुऱ्याउने बाढी-पहिरो जस्ता दैवी प्रकोपलाई नियन्त्रण गर्न समेत मेरो सरकार दत्तचित्त रहेको छ। यसै सन्दर्भमा वन-सम्पदाको संरक्षण तथा संवर्द्धन गर्दै भूक्षयको रोकथाम गर्ने कार्यमा पनि विशेष जोड दिनेछ र वन्यजन्तु आरक्ष तथा निकुञ्जहरूलाई सुव्यवस्थित र योजनाबद्ध तरीकाले विस्तार गर्दै लैजाने दिशामा पनि ध्यान दिनेछ।

औद्योगिक विकासविना देशको सर्वाङ्गीण विकास सम्भव नहुने हुँदा क्रमशः औद्योगीकरण गर्दै लैजाने प्रक्रियामा मुख्यतः देशमा उपलब्ध हुने कच्चा पदार्थमा आधारित आयात घटाउने र निर्यात बढाउने उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन दिने र व्यापार विविधीकरण एवं प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई दृढताकासाथ कार्यान्वयन गरिनेछ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, बाटोघाटो जस्ता सार्वजनिक हितको लागि प्रदान गरिने सेवा एवं सुविधाहरू अधिराज्यभर बढी सुलभ र छिटो तरीकाले उपलब्ध गराउन मेरो सरकार सदैव सचेष्ट रहेको छ। यसै सन्दर्भमा अधिराज्यभर लागू भइसकेको राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजनामा देखापरेका केही समस्याहरू क्रमशः समाधान गर्दै पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तकहरूलाई समेत बढी परिमार्जित र समयानुकूल बनाउँदै शिक्षाको स्तर र सुविधाको वृद्धि गर्दै लैजान मेरो सरकार कटिबद्ध रहनेछ। देशभित्र शान्ति-सुरक्षा कायम राख्ने काम बढी दक्षताका साथ

१२२ सम्पन्न गराउने उद्देश्यले अहिले मुद्रासिन्धु योजनाको म्कार्यक्रमलाई पश्चिममा ल्याउनेछ।

सक्रियताका साथ लागू गराई प्रहरी सेवालार्ई समयानुकूल बढी दक्ष र जनमुखी बनाउन मेरो सरकार सचेष्ट रहेको छ । शाही नेपाली सेनालार्ई पनि समयानुसार बढी सुदृढ र सक्षम बनाउँदै लैजान मेरो सरकार सदैव प्रयत्नशील रहेको छ । राष्ट्रको सुरक्षाको लागि गरिने लगानीबाट पनि विकासमा कसरी सहयोग पुऱ्याउन सकिन्छ भन्ने कुरालार्ई ध्यानमा राखी सुरक्षा र विकासमा समन्वय स्थापना गर्ने प्रयत्न गरिनेछ ।

कुनै पनि देशको लागि जनशक्ति एक प्रबल पूँजीको रूपमा रहे तापनि देशको साधनले धान्न नसक्ने जनसंख्याको चापबाट जनसाधारणको स्थितिमा सम्पन्नता आउनु सट्टा ह्रास हुनसक्ने भएकोले राष्ट्रिय उत्पादन र जनसंख्या बीचको वृद्धिमा असन्तुलन रोक्नु आवश्यक मात्र होइन, जरूरी पनि भएको छ । यस कुरालार्ई ध्यानमा राखी उपयुक्त नीति एवं समन्वयात्मक उपायहरूद्वारा यस असन्तुलनलार्ई हटाउँदै लैजान मेरो सरकार सचेष्ट रहनेछ ।

यातायातको सुविधाको विस्तार गर्दै लैजाने सिलसिलामा नयाँ सडकहरूको निर्माण गर्नु जति आवश्यक भएको छ, उति नै भइरहेका सडकहरूको स्याहारसंभार गर्नु पनि जरूरी हुनआएको छ । हाम्रो जस्तो भौगोलिक स्थिति भएको देशमा हवाई यातायात, झोलुङ्गे पुल र रोपवेको पनि विशेष महत्त्व भएकोले मेरो सरकारले गत वर्षहरूमा झैं यातायात तथा संचार क्षेत्रको विकासमा पनि विशेष ध्यान दिनेछ ।

विश्वका मानव मात्रको कल्याणको निम्ति नेपालले शान्तिको पक्षमा आफूले सधैं सक्दो प्रयास गरिआएको कुरा सर्वविदितै छ । संसारका सबै राष्ट्रहरूसंग हाम्रो सम्बन्ध मैत्रीपूर्ण रहिआएको छ । यसै सन्दर्भमा हामीबाट हालै भएको छिमेकी मित्रराष्ट्र जन-गणतन्त्र चीनको भ्रमणबाट आपसी समझदारीमा वृद्धि भएको अनुभव हामीले गरेका छौं । केही समयअघि हामीले युगोस्लाभिया र अरू केही मित्रराष्ट्रहरूको भ्रमण पनि गरिबक्सैका थियौं । हाम्रा प्रधानमन्त्रीको हालै भएको छिमेकी मित्रराष्ट्र भारतको भ्रमण पनि आपसी सहयोगलार्ई बढाउन फलदायी हुनेछ भन्ने आशा लिएका छौं । व्यापार तथा वाणिज्यको विस्तार गर्ने क्रममा मित्रराष्ट्र बंगलादेशसंग हालै व्यापार तथा पारवहन सम्झौता सम्पन्न भएको छ । हाम्रो परराष्ट्र नीति अनुरूप असंलग्नताको सिद्धान्तको प्रवर्धन गर्न हामी सदैव सचेष्ट छौं । यसै सन्दर्भमा निकट भविष्यमा श्रीलंकामा हुने असंलग्न राष्ट्रहरूको शिखर सम्मेलनमा नेपालले आवश्यक योगदान दिन सक्नेछ भन्ने हामीले आशा राखेका छौं ।

(६)

नेपाल राजपत्र भाग १

हाम्रो देशको विकासमा हाम्रा मित्रराष्ट्रहरू र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूले अभिरुचि देखाई हामीलाई गरेको सहयोगको लागि मेरो सरकार कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछ ।

अन्तमा, देशको सर्वतोमुखी विकासकार्यमा मेरो सरकारलाई सधैं झैं सबैबाट निरन्तर सहयोग प्राप्त भइरहोस् भन्ने हामीले कामना गरेका छौं ।

जय नेपाल

आज्ञाले—

अनन्त पौड्याल

राष्ट्रिय पञ्चायतको सचिव

सद्वृत्ति विभाग

१२४

श्री ५ को सरकारको छानाखाना सिंहदरबार काठमाडौंमा मुद्रित ।